



Mediemyndigheten

Författningskommentar till Mediemyndighetens utkast till föreskrifter om tillgänglighetskrav för tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet) syftar till att undanröja hinder på den inre marknaden och öka tillgängligheten till produkter och tjänster, framför allt för personer med funktionsnedsättning. Direktivet är ett fullharmoniseringsdirektiv och genomförs i svensk rätt genom lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet (tillgänglighetslagen). Lagen träder i kraft den 28 juni 2025. Förordningen (2023:676) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet (tillgänglighetsförordningen) innehåller kompletterande bestämmelser till tillgänglighetslagen och träder i kraft samma dag. Flera myndigheter bemyndigas att meddela ytterligare föreskrifter om tillgänglighetskrav för tjänster. Mediemyndigheten får meddela föreskrifter om tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster.

Bestämmelserna i tillgänglighetslagen och dess följdlagstiftning ska inte tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna om tryck- och yttrandefrihet i mediegrundlagarna. I betänkandet *Mediegrundlagarna och tillgänglighetskrav för vissa medier* (SOU 2024:96) bedömer utredaren att tillgänglighetsdirektivet inte kan genomföras fullt ut utan ändring av grundlagarna. Utredaren föreslår därför delegationsbestämmelser som gör det möjligt för reglering i vanlig lag på ett område som annars skulle omfattas av grundlag. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Mediemyndigheten får i varje enskilt tillsynsärende bedöma om regleringen kan tillämpas med hänsyn till grundlagarna.

Mediemyndighetens föreskrifter om tillgänglighetskrav för tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster

Mediemyndigheten föreskriver ¹ följande med stöd av 7 § första stycket 2 förordningen (2023:676) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster, i den ursprungliga lydelsen.

Här anges Mediemyndighetens rätt att meddela föreskrifter om tillgänglighetskrav för tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster. Eftersom föreskrifterna genomför ett EU-direktiv görs här också en hänvisning till direktivet (18 a § författningssamlingsförordningen [1976:725]).

Föreskrifternas innehåll

1 § Dessa föreskrifter innehåller kompletterande tillgänglighetskrav för tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster och som omfattas av lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet och förordningen (2023:676) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet.

Den föreslagna bestämmelsen anger föreskrifternas tillämpningsområde och innehåll. Tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster är tjänster som används för att identifiera, välja, ta emot information om och använda tv-tjänster och tillgänglighetsfunktioner (till exempel textning och syntolkning) som hör till tjänsterna. Även elektroniska programguider omfattas. Endast tjänster som är riktade till konsumenter omfattas av regleringen.

Ord och uttryck

2 § Ord och uttryck som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet och förordningen (2023:676) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet.

För att tydliggöra innehållet i den föreslagna regleringen och tillämpningsområdet för föreskrifterna anges att ord och uttryck har samma betydelse som i tillgänglighetslagen respektive tillgänglighetsförordningen.

I 2 § tillgänglighetslagen definieras vad som avses med audiovisuella medietjänster och tjänster som ger åtkomst till dessa tjänster.

Med *audiovisuella medietjänster* avses beställ-tv och tv-sändningar enligt 3 kap. 1 § 6 och 22 radio- och tv-lagen (2010:696).

Med *tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster* avses tjänster som överförs via ett elektroniskt kommunikationsnät som används för att identifiera, välja, ta emot information om samt använda sådana audiovisuella medietjänster och eventuella tillhandahållna funktioner (såsom undertexter för döva eller hörselskadade personer, syntolkning, talad textning eller teckenspråkstolkning) som följer av att tjänsterna tillgängliggörs i enlighet med 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen.

Tillgänglighetskrav

3 § Enligt 6 § förordningen (2023:676) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet ska tjänster som omfattas av lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet uppfylla de tillgänglighetskrav som anges i bilaga 2 till förordningen. Tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster ska dessutom uppfylla följande kompletterande tillgänglighetskrav.

1. Elektroniska programguider (EPG) som är uppfattningsbara, hanterbara, begripliga och robusta och tillhandahåller information om tillgänglighetsmöjligheterna ska tillhandahållas.
2. Säkerställa att tillgänglighetskomponenterna (tillgänglighetstjänster) hos de audiovisuella medietjänsterna såsom undertexter för döva och hörselskadade personer, syntolkning, talad textning och teckenspråkstolkning överförs fullt ut med adekvat kvalitet för en korrekt visning som är synkroniserad med ljud och video, och göra det möjligt för användaren att kontrollera visningen och användningen av dem.

Den föreslagna bestämmelsen inleds med en upplysning om de allmänna tillgänglighetskrav som gäller för samtliga tjänster som omfattas av tillgänglighetslagen, enligt vad som framgår av tillgänglighetsförordningen. De allmänna tillgänglighetskraven regleras i bilaga 2 till förordningen. Förordningens krav i bilaga 2 motsvarar de krav som anges i direktivets bilaga I avsnitt III.

Det finns dessutom kompletterande sektorsspecifika krav i tillgänglighetsdirektivet, på vissa tjänster som omfattas av regelverket. Tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster och som är avsedda för konsumenter ingår bland de tjänster som omfattas av tillgänglighetsdirektivets specifika krav. Elektroniska programguider utgör en form av tjänst som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster och omfattas också av kompletterande krav. De sektorsspecifika tillgänglighetskraven för tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster regleras varken i tillgänglighetslagen eller tillgänglighetsförordningen utan Mediemyndigheten har bemyndigats att meddela föreskrifter i denna del. Genom den föreslagna bestämmelsen genomförs de krav som ställs i tillgänglighetsdirektivets bilaga I avsnitt IV b i och ii.

Tillgänglighetsdirektivet räknar upp alla tillgänglighetskrav, men beskriver inte i detalj hur de ska uppfyllas. Produkter och tjänster som helt eller delvis överensstämmer med en harmoniserad standard, till vilken hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, eller med en teknisk specifikation, ska förutsättas överensstämma med tillgänglighetskraven i den utsträckning kraven följer av standarden eller specifikationen (9 § tillgänglighetslagen).

Nedan redogörs först för de krav som Mediemyndigheten kommer ställa i sina föreskrifter och därefter kortfattat om de standarder som ska tas fram eller revideras.

EPG (punkt 1)

Punkten 1 i den föreslagna föreskriften genomför de krav som ställs i direktivets bilaga I avsnitt IV b i.

En EPG är en tjänst för information om pågående och kommande tv-program från samtliga programföretag. En EPG:s funktion är att ge överblick och sök- och valmöjligheter över programutbudet. Det är svårt att enhetligt beskriva EPG-tjänster eftersom de kan fungera på olika sätt. En just nu vanligt förekommande variant kan liknas vid en internetportal vad gäller funktionen att ge en överblick över de tv-program och andra tjänster som finns tillgängliga. Det förekommer även på marknaden äldre typer av EPG där användaren interagerar med sin egen ”set top-box”, eller digital-box. I dessa fall laddas begränsat material (typiskt sett en tablådag) ned i själva boxen och kan styras med fjärrkontrollen. Det medför en så kallad skenbar interaktivitet där linjärt material i begränsad omfattning kan styras men ingen verklig interaktion utanför det slutna systemet tv och box sker. I tidigare förarbeten har EPG:n främst beskrivits som ett text-tv-liknande hjälpmedel för slutanvändaren att orientera sig och leta information i utbudet av tv-program och tjänster genom knapptryckningar på fjärrkontrollen. Tekniskt fungerade EPG:n på samma

sätt som sökbar text-tv, det vill säga information sänds cykliskt inbakad i den vanliga tv-signalen. Tekniken har dock utvecklats på senare tid och EPG:n är numera ofta mer att likna vid en vanlig webbplats. Interaktionen är vanligtvis inte begränsad till cykliskt inbakad information. Information kan hämtas direkt från internet (se SOU 2021:44 s. 144 f.)

Det ställs samma funktionella krav på en EPG som på webbplatser eller mobilapplikationer som ger tillgång till audiovisuella medietjänster. En mediekonsument ska ha samma möjlighet att söka sig fram till och välja ett tv-program oavsett om det sker på en webbplats, på en mobilapplikation eller genom en EPG. Direktivet och den föreslagna föreskriften får enligt myndigheten förstås som att det inte ska ställas krav på att en aktör måste tillhandahålla en EPG men om aktören tillhandahåller en EPG måste den uppfylla kraven på att vara uppfattningsbar, hanterbar, begriplig och robust. Dessa fyra principer är centrala vad gäller all tillgänglighet och innebär i korthet följande.

En EPG ska vara

- *uppfattningsbar*: Information och komponenter i ett användargränssnitt ska presenteras för användare på ett sätt som de kan uppfatta; informationsbärande bilder ska exempelvis ha textalternativ som förmedlar samma information.
- *hanterbar*: Detta innebär bland annat att det ska gå att navigera på en webbplats enbart med hjälp av ett tangentbord.
- *begriplig*: Detta uppnås till exempel genom att det finns inmatningsstöd som hjälper användare att undvika eller rätta till misstag.
- *robust*: Kunna tolkas på ett pålitligt sätt av ett brett spektrum av olika användarprogram, inklusive hjälpmedel. (SOU 2021:44, s. 154 ff.)

I bilaga II till tillgänglighetsdirektivet ges vägledande icke-bindande exempel på möjliga lösningar som bidrar till att uppfylla tillgänglighetskraven. För EPG:er anges som exempel att se till att en blind person kan välja program på televisionen (bilaga II avsnitt IV b i).

Säkerställande av att tillgänglighetstjänsterna överförs fullt ut (punkt 2)

Punkten 2 i den föreslagna föreskriften genomför de krav som ställs i direktivets bilaga I avsnitt IV b ii. I vilken omfattning en leverantör av medietjänster är skyldig att tillgängliggöra sina program genom textning, tolkning med mera bestäms i särskilda beslut och med stöd av 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen.

I direktivet ges som vägledande icke-bindande exempel på möjliga lösningar som bidrar till att uppfylla tillgänglighetskraven att stödja möjligheten att välja, personanpassa och visa tillgänglighetstjänster såsom undertexter för döva personer och hörselskadade personer, syntolkning, talad textning och teckenspråkstolkning genom att erbjuda effektiv trådlös koppling till hörselteknik eller genom att tillhandahålla användarkontroller för att aktivera tillgänglighetstjänster för audiovisuella medietjänster med samma framskjutna plats som de primära mediekontrollerna (bilaga II avsnitt IV b ii).

Harmoniserade standarder som ska tas fram eller revideras

Produkter och tjänster som helt eller delvis överensstämmer med en harmoniserad standard, till vilken hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, eller med en teknisk specifikation, ska förutsättas överensstämma med tillgänglighetskraven i den utsträckning kraven följer av standarden

eller specifikationen (9 § tillgänglighetslagen). Kommissionen har föreslagit sex harmoniserade standarder, varav tre är helt nya och tre ska revideras för att säkerställa harmonisering.

De tre nya standarder som ska utarbetas rör

- Tillgänglighet för icke IKT-relaterad information om produkter
- Tillgänglighet för stödtjänster gällande produkter och tjänster (help desks, callcenter, teknisk support etc.)
- Tillgänglighet som rör nödkommunikation och besvarande av nödkommunikationer (i Sverige främst SOS-alarm som motsvarar det som benämns PSAPs, public safety answering point, inklusive det europeiska nödnumret 112).

De tre standarder som ska revideras är

- SS-EN 301549 Tillgänglighetskrav för IKT-produkter och IKT-tjänster (som är harmoniserad mot webbtillgänglighetsdirektivet)
- SS-EN 17210 Tillgänglighet och användbarhet i byggd miljö – Funktionskrav
- SS-EN 17161 Universell utformning – Tillgänglighet genom universell utformning för produkter, varor och tjänster – Utvidgar spektrumet användare

IKT är en förkortning av informations- och kommunikationsteknik.

Mer information om standarderna finns på Post- och telestyrelsens webbplats under länken [Standarder](#) och Svenska institutet för standarders webbplats under länken [Nya standarder harmoniserade mot EU:s tillgänglighetsdirektiv - Svenska institutet för standarder, SIS](#)

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 28 juni 2025.

Föreskrifterna ska träda i kraft samma dag som bestämmelser som genomför tillgänglighetsdirektivet ska börja tillämpas (artikel 31) och samma dag som tillgänglighetslagen och tillgänglighetsförordningen träder i kraft.